

Föreskrifter och anvisningar 13/2012

Arbetspensionsanstalters solvens

Dnr
FIVA 10/01.00/2012

Utfärdade
13.12.2012

Gäller från
1.1.2013

FINANSINSPEKTIONEN
telefon 010 831 51
fax 010 831 5328
fornamn.efternamn@finanssivalvonta.fi
www.finansinspektionen.fi

Upplysningar
Risktillsyn/Försäkringstekniska risker och forskning

Innehåll

1	Tillämpningsområde och definitioner	3
1.1	Tillämpningsområde	3
1.2	Definitioner	3
2	Regelverk	4
2.1	Lagstiftning	4
2.2	Bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter	4
3	Syfte	5
4	Solvens	6
4.1	Poster som hänför sig till solvenskapitalet	6
4.2	Poster som ska dras av från solvenskapitalet	7
5	Krav som den post som baserar sig på arbetsgivarens tillskottsplikt ställer på risk- och solvensbedömningen i pensionsstiftelser och pensionskassor	8
5.1	Hur en post som baserar sig på arbetsgivarens tillskottsplikt ska följas och beaktas i risk- och solvensbedömningen	8
5.2	Uppföljning av måluppfyllelse	9
6	Plan för återställande av en sund finansiell ställning och plan för kortfristig finansiering	11
6.1	Plan för återställande av en sund finansiell ställning	11
6.2	Plan för kortfristig finansiering	12
7	Upphävda föreskrifter och anvisningar	13
8	Ändringshistorik	15

1 Tillämpningsområde och definitioner

1.1 Tillämpningsområde

(1) Dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas på följande tillsynsobjekt enligt lagen om Finansinspektionen:

- arbetspensionsförsäkringsbolag
- Sjömanspensionskassan
- pensionskassor som bedriver lagstadgad verksamhet och AB-pensionskassornas B-avdelningar
- pensionsstiftelser som bedriver lagstadgad verksamhet och AB-pensionsstiftelsernas B-avdelningar.

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

(2) Dessa föreskrifter och anvisningar tillämpas på samtliga ovan nämnda tillsynsobjekt. Om en föreskrift eller anvisning tillämpas på endast en viss pensionsanstalt finns det ett separat omnämnande om detta därvid.

(3) Efter att dessa föreskrifter och anvisningar trätt i kraft ska verksamhetskapital, som nämns i Finansinspektionens övriga föreskrifter och anvisningar, avse solvenskapital när det gäller arbetspensionsanstalter.

1.2 Definitioner

(4) Med *tillsynsobjekt* avses alla tillsynsobjekt enligt lagen om Finansinspektionen som omfattas av tillämpningsområdet för föreskrifterna och anvisningarna i avsnitt 1.1.

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

2 Regelverk

2.1 Lagstiftning

Nom ämnesområdet för dessa föreskrifter och anvisningar finns följande författningar:

- lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag (354/1997, nedan även AFBL)
- lagen om sjömanspensioner (1290/2006, nedan även SjPL)
- lagen om försäkringskassor (1164/1992, nedan även FörsKL)
- lagen om pensionsstiftelser (1774/1995, nedan även PSL)

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

2.2 Bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter

Finansinspektionens rätt att utfärda tvingande föreskrifter bygger på följande bestämmelser:

- 16 e § 3 mom. i AFBL
- 83 b §, 83 e och 83 u § i FörsKL
- 48 a §, 48 d och 48 h § i PSL
- 210 § i SjPL

(Utfärdats 10.1.2017, gäller från 1.2.2017)

3 Syfte

- (1) Syftet med dessa föreskrifter och anvisningar är att säkerställa att samtliga arbetspensionsanstalter som handhar lagstadgat pensionsskydd tillämpar enhetliga solvensbestämmelser. (*Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017*)

4 Solvens

- (1) Finansinspektionens rätt att utfärda tvingande föreskrifter om solvenskapital bygger på följande bestämmelser:
- 16 e § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag
 - 48 a § i lagen om pensionsstiftelser
 - 83 b § i lagen om försäkringskassor
 - 210 § i lagen om sjömanspensioner

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

- (2) Solvenskapitalet beräknas för arbetspensionsförsäkringsbolag enligt 16 § i AFBL, för Sjömanspensionskassan enligt 208 § i SjöPL, för pensionsstiftelser enligt 48 a § i PSL och för pensionskassor enligt 83 b § i FörSKL.
- (3) Vid beräkning av solvenskapitalet ska placeringarna värderas till verkligt värde.

FÖRESKRIFT (stycke 4)

- (4) Placeringarnas verkliga värde beräknas för arbetspensionsförsäkringsbolag och Sjömanspensionskassan enligt kapitel 11 i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar om bokföring, bokslut och verksamhetsberättelse (14/2012): Försäkringsbolag, arbetspensionsförsäkringsbolag, försäkringsföreningar, försäkringsholdingsammanslutningar, filialer till försäkringsbolag från tredje land och pensionsanstalter som grundats genom lag, och för pensionsstiftelser och -kassor enligt kapitel 10 i Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar (15/2012): Pensionsstiftelser och pensionskassor.

4.1 Poster som hänför sig till solvenskapitalet

FÖRESKRIFT (styckena 5–6)

- (5) Till solvenskapitalet hänförs derivatens värderingsdifferenser till den del som de inte har beaktats i resultatet, det egna kapitalet eller tillgångarnas värderingsdifferenser.
- (6) Latenta skatteskulder som ingår i balansräkningen läggs till solvenskapitalet såvida de inte sannolikt kommer att realiseras inom den närmaste framtiden. En latent skattefordring som inte upptagits i balansräkningen kan läggas till solvenskapitalet endast om det är sannolikt att den kommer att realiseras inom den närmaste framtiden. Vid värderingen följs bokföringsnämndens allmänna anvisningar om latenta skatteskulder och skattefordringar (12.9.2006).

4.2 Poster som ska dras av från solvenskapitalet

FÖRESKRIFT (styckena 7–10)

- (7) Den andel av immateriella tillgångar som inte upptagits som kostnad i resultaträkningen ska avdras även då ett balansvärde de facto inkluderar anskaffningsvärde för en immateriell tillgång, oberoende av hur det upptagits i bokföringen.
- (8) Med poster som inte upptagits i balansräkningen och som är jämförbara med skulder avses andra ansvarsförbindelser än sådana som bygger på försäkringar och där motsvarande ansvar inte upptagits som skuld i balansräkningen.
- (9) Om det är sannolikt att skatteskulder som inte upptagits i balansräkningen för periodiseringsdifferenser, värderingsdifferenser, uppskrivningsfonden och andra tillfälliga differenser samt för avskrivningsdifferens och reserver som ingår i solvenskapitalet realiserar inom den närmaste framtiden, ska de avdras från solvenskapitalet. Latent skattefordring som upptagits i balansräkningen dras av från solvenskapitalet, om det inte är sannolikt att den realiserar inom den närmaste framtiden. Vid värderingen följs bokföringsnämndens allmänna anvisning om latent skatteskulder och skattefordringar.
- (10) Från panter och inteckningar som ställts för främmande förbindelser avdras ett belopp som motsvarar ansvaret, varvid beaktas reduceringen av den främmande förbindelsen, till exempel genom amortering av lån samt verkligt värde på de pantsatta eller intecknade tillgångar som hänför sig till den främmande förbindelsen.

5

Krav som den post som baserar sig på arbetsgivarens tillskottsplikt ställer på risk- och solvensbedömningen i pensionsstiftelser och pensionskassor (utfärdats 10.1.2017, gäller från 1.2.2017)

- (1) Finansinspektionens rätt att utfärda tvingande föreskrifter om hur en post som baserar sig på arbetsgivarens tillskottsplikt ska följas och beaktas i risk- och solvensbedömningen bygger på följande bestämmelser:
- 48 h § i lagen om pensionsstiftelser
 - 83 u § i lagen om försäkringskassor

5.1 Hur en post som baserar sig på arbetsgivarens tillskottsplikt ska följas och beaktas i risk- och solvensbedömningen

FÖRESKRIFT (styckena 2–8)

- (2) Pensionsstiftelsen och pensionskassan ska i sammandraget av risk- och solvensbedömningen uppge beloppet av posten baserad på arbetsgivarens och deläggarens tillskottsplikt (nedan "tillskottspost") som stiftelsen eller kassan räknar in i solvenskapitalet. Sammandraget ska visa att den tilläggsbetalning som motsvarar tillskottsposten i solvenskapitalet inte är så stor att den äventyrar stiftelsearbetsgivarens, pensionskassans delägares eller pensionsanstaltens normala verksamhet.
- (3) I sammandraget av risk- och solvensbedömningen ska det finnas både en redogörelse och kalkyler för vilken skillnad tillskottsposten gör i pensionsanstaltens placeringsstrategi (placeringsplan, placeringsfördelning) jämfört med att posten inte hänförs till solvenskapitalet. Dessutom ska sammandraget innehålla en beskrivning av vilka konsekvenser denna skillnad antas ha för den förväntade avkastningen på placeringarna och därigenom för solvensen. Målen ska formuleras konkret och deras genomförbarhet motiveras.
- (4) Med stöd av ikraftträdandebestämmelserna i lagen om ändring av lagen om pensionsstiftelser (443/2012) och i lagen om ändring av lagen om försäkringskassor (444/2012) har

maximibeloppet av tillskottsposten förhöjts fram till utgången av 2021. Genom förhöjningen ges anstalterna tid att höja det övriga solvenskapitalet i förhållande till den genomsnittliga solvensen inom branschen till samma proportionella nivå som det var före lagreformen. Om pensionsanstaltens tillskottspost överskrider det permanenta maximibeloppet ska sammandraget av risk- och solvensbedömningen innehålla en beskrivning av hur pensionsanstalten avser utöka det övriga solvenskapitalet under tiden som förhöjningen gäller eller med vilka andra åtgärder den avser förbereda sig för att förhöjningen avvecklas.

- (5) Dimensioneringen av tillskottsposten och målen för användningen av den ska vara realistiska i förhållande till marknadsläget och till arbetsgivarens och delägarnas betalningsförmåga. Med avseende på marknadsläget ska anstalten anlita extern information.
- (6) Då en pensionsanstalt i risk- och solvensbedömningen tar ställning till hur den förbereder sig på risker som förorsakas av olika faktorer med solvenskapitalet och även med försäkringsavgifter som tas ut i framtiden, ska pensionsanstalten fästa särskild uppmärksamhet vid tillskottspostens särdrag som solvenskapitalpost.
- (7) I sammandraget av risk- och solvensbedömningen ska pensionsanstalten specifikt fastställa i vilka situationer solvensen utökas genom försäkringspremier och i vilka situationer nedsättningar av försäkringspremierna begränsas. Dessa situationer och konsekvenserna av dessa ska beskrivas så tydligt att styrelsen och därigenom även försäkringstagarna utifrån beskrivningen kan vara medvetna om en eventuell tilläggsbetalning för att utöka solvensen.
- (8) Beskrivningen av tillskottspostens belopp, mål och uppföljning ska uppdateras i samband med varje uppdatering av risk- och solvensbedömningen.

5.2 Uppföljning av måluppfyllelse

- (9) Enligt 48 h § i lagen om pensionsstiftelser och 83 u § i lagen om pensionskassor ska pensionsstiftelsen och pensionskassan följa hur de mål som uppställts för användningen av posten uppnås. Pensionsstiftelsen eller pensionskassan kan inte räkna in posten i sitt solvenskapital, om pensionsanstaltens verksamhet inte motsvarar de mål som uppställts för användning av posten.
- (10) Efter att ha tagit upp tillskottsposten i solvenskapitalet ska pensionsstiftelsen och pensionskassan i enlighet med de ovannämnda paragraferna följa upp solvensen i förhållande till den genomsnittliga solvensnivån för arbetspensionssystemet.

FÖRESKRIFT (styckena 11–12)

- (11) Pensionsstiftelsen och pensionskassan ska i risk- och solvensbedömningen analysera hur de mål som tidigare år uppställts för solvensen har uppnåtts. Sammandraget av bedömningen ska visa att pensionsanstalten har handlat i enlighet med planen i synnerhet med avseende på försäkringspremierna.
- (12) I sammandraget av risk- och solvensbedömningen ska finnas en beskrivning av hur pensionsstiftelsen eller pensionskassan följer upp utvecklingen av solvensen i förhållande till den genomsnittliga solvensnivån för arbetspensionssystemet (proaktiv varningsgräns) och vilka åtgärder pensionsanstalten vidtar om dess solvens försvagas så att avvikelsen från den genomsnittliga nivån är betydande. Varningsgränsen ska beskriva den genomsnittliga solvensen och riskhanteringsförmågan i systemet. Om den valda proaktiva varningsgränsen är någon annan än

$$\min(0,75 p; VPO^{siirt}),$$

där

p = arbetspensionsanstalternas genomsnittliga solvensgrad som används för fastställande av avsättningskoefficienten och

VPO^{siirt} = beloppet av solvenskapital som överförs,

ska valet av mätare motiveras i sammandraget av risk- och solvensbedömningen. Den proaktiva varningsgränsen får underskridas i högst två år utan att solvensen måste utökas genom försäkringspremier eller begränsning av premienedsättningarna.

6

Plan för återställande av en sund finansiell ställning och plan för kortfristig finansiering

- (1) Finansinspektionens rätt att utfärda tvingande föreskrifter om plan för återställande av en sund finansiell ställning och plan för kortfristig finansiering bygger på följande bestämmelser:

- 16 e § 3 mom. i lagen om arbetspensionsförsäkringsbolag
- 48 d § i lagen om pensionsstiftelser
- 83 e § i lagen om försäkringskassor
- 210 § i lagen om sjömanspensioner

(Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017)

6.1 Plan för återställande av en sund finansiell ställning

- (2) Om arbetspensionsanstaltens solvenskapital underskrider solvensgränsen ska pensionsanstalten utan dröjsmål tillstålla Finansinspektionen en plan för återställande av en sund finansiell ställning för godkännande (20 § i AFBL, 48 d § i PSL, 83 e § i FörsKL och 209 § i SjPL).

FÖRESKRIFT (styckena 3–4)

- (3) Planen för återställande av en sund finansiell ställning ska omfatta åtminstone följande:
- förslag till åtgärder som behövs för att återställa en sund solvensställning
 - en redogörelse för på vilket sätt de föreslagna åtgärderna antas påverka de försäkrade förmånerna på ett betryggande sätt
 - den tid inom vilken åtgärderna avses bli vidtagna
 - en prognos för solvensutvecklingen
 - en prognos för resultaträkningen och balansräkningen samt en uppskattning av likviditeten
 - en uppskattning av de medel som finns att tillgå för täckning av ansvarsskuld och pensionsansvar samt solvenskapital.
- (4) Finansinspektionen kan i enskilda fall kräva att också andra uppgifter ska inkluderas i planen för återställande av en sund finansiell ställning.

6.2 Plan för kortfristig finansiering

- (5) Om arbetspensionsanstaltens solvenskapital underskrider minimikapitalkravet ska pensionsanstalten utan dröjsmål tillställa Finansinspektionen en plan för kortfristig finansiering för godkännande (20 § i AFBL, 48 d § i PSL, 83 e § i FörSKL och 209 § i SjöPL).

FÖRESKRIFT (stycke 6)

- (6) Finansieringsplanen ska innehålla en välgrundad utredning av de åtgärder med vilka arbetspensionsanstalten kan höja solvenskapitalet inom tre månader så att det åtminstone motsvarar minimikapitalkravet.

7 Upphävda föreskrifter och anvisningar

(1) När dessa föreskrifter och anvisningar träder i kraft upphävs följande av Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar:

- Avsnitten 10.2 Klassificering av placeringar, 10.3 Täckning av ansvarsskulden, 10.4 Solvens, 10.5.2 Derivatavtal och uppföljningen av grunderna för användningen av derivatavtal, 10.5.3 Klassificering av derivatavtal, 10.6 Plan för återställande av en sund finansiell ställning och plan för kortfristig finansiering, 10.7 Klassificering av placeringar och bestämmelserna i punkt (7) i avsnitt 10.5.1 "Pensionsanstalten ska kontinuerligt beräkna den största möjliga maximiförlusten som hänför sig till derivatavtalen. Metoden för kalkylering av den maximala förlusten jämte motiveringar och tillämpade parametrar ska anmälas till FI i samband med den årliga utredningen gällande derivatavtal." i kapitel 10 Placeringsverksamhet i en pensionsanstalt och solvens- och täckningsbestämmelser för en pensionsanstalt i Föreskrifter och anvisningar till försäkringsbolag, arbetspensionsförsäkringsbolag, försäkringsföreningar, försäkringsholdingsammanslutningar, filialer till försäkringsbolag från tredje land och pensionsanstalter som grundats genom lag, uppdaterade den 1 september 2012 (dnr 9/101/2011)
- Avsnitten 2A.1.2 Klassificering av placeringar, 2A.1.3 Täckning av ansvarsskulden, 2A.1.4 Föreskrifter gällande solvens, 2A.1.5.2 Uppföljning av grunder för derivatavtal och användningen av derivatavtal, 2A.1.5.3 Klassificering av derivatavtal, 2A.1.6 Särskilda föreskrifter, 2A.2.1 Klassificering av placeringar, 2A.2.2 Värdering av säkerheter och dessas betydelse vid täckningen av ansvarsskulden samt bestämmelserna i avsnitt 2A.1.5.1 "Pensionskassan skall kontinuerligt beräkna den största möjliga maximiförlusten som hänför sig till derivatavtalen. Metoden för kalkylering av den maximala förlusten jämte motiveringar och tillämpade parametrar skall anmälas till Försäkringsinspektionen i samband med den årliga utredningen gällande derivatavtal." i kapitel 2A Placeringsverksamhet, täckning av pensionsskulden och solvens i pensionskassa som bedriver lagstadgad verksamhet och AB-pensionskassas B-avdelning i Föreskrifter och anvisningar till pensionskassor, uppdaterade den 1 juli 2011 (dnr 7/101/2011)
- Avsnitten 2A.1.2 Klassificering av placeringar, 2A.1.3 Täckning av pensionsansvaret, 2A.1.4 Föreskrifter gällande solvens, 2A.1.5.2 Uppföljning av grunder för derivatavtal och användningen av derivatavtal, 2A.1.5.3 Klassificering av derivatavtal, 2A.1.6 Särskilda föreskrifter, 2A.2.1 Klassificering av placeringar, 2A.2.2 Värdering av säkerheter och dessas betydelse vid täckningen av pensionsansvaret samt bestämmelserna i avsnitt 2A.1.5.1 "Pensionsstiftelsen skall

kontinuerligt beräkna den största möjliga maximiförlusten som hänför sig till derivatavtalen. Metoden för kalkylering av den maximala förlusten jämte motiveringar och tillämpade parametrar skall anmälas till Försäkringsinspektionen i samband med den årliga utredningen gällande derivatavtal.” i kapitel 2A Placeringsverksamhet, täckning av pensionsansvaret och solvens i pensionsstiftelse som bedriver lagstadgad verksamhet och AB-pensionsstiftelses B-avdelning i Föreskrifter och anvisningar till pensionsstiftelser, uppdaterade den 1 juli 2011 (dnr 8/101/2011)

8

Ändringshistorik

Dessa föreskrifter och anvisningar har ändrats som följer efter det att de trädde i kraft:

Utfärdats 10.1.2017, gäller från 1.2.2017

- I avsnitt 5 har beskrivningarna av hur tillskottsposten används och följs upp ändrats som en del av risk- och solvensbedömningen
- Avsnitt 2.2 har ändrats

Ändringarna ansluter sig till lagen om ändring av lagen om försäkringskassor 413/2016 och lagen om ändring av lagen om pensionsstiftelser 416/2016

Utfärdats 11.10.2016, gäller från 1.1.2017

- från avsnitt 2.1 har uppgifterna strukits om försäkringsbolagslagen (521/2008), lagen om pension för lantbruksföretagare (1280/2006), lagen om beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter och om täckning av ansvarsskulden (1114/2006), social- och hälsovårdsministeriets förordning om kreditklass vid beräkning av solvensgränsen för pensionsanstalter (249/2011) och social- och hälsovårdsministeriets förordning om poster som vid täckandet av Lantbruksföretagarnas pensionsanstalts ansvarsskuld är jämställbara med ansvarsskulden och om poster som ska dras av från ansvarsskulden (1065/2008).
- hänvisningarna till lag har uppdaterats även i de övriga styckena
- styckena om Lantbruksföretagarnas pensionsanstalt och bestämmelserna om täckning har strukits
- kapitel 4 Klassificering av placeringar har strukits
- kapitel 8 Behandling av derivatavtal i solvensberäkningen har strukits